GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 244. *Joi, 30 Octomvre (11 Noemvre.)* 1886.

Braşovŭ, 29 Octomvre 1886.

Amŭ ḍisŭ în numĕrulŭ de erĭ alŭ fóiei nóstre, că esistă o deosebire între discursulŭ tronului cu care s'au deschisŭ delegaţiunile şi între declaraţiunea d-lui Tisza făcută în cameră la 30 Septemvre.

Deosebirea constă în punctulŭ concesiunilorŭ. Guvernulŭ din Pesta restrînge cadrulŭ acestorŭ concesiunĭ, pe când guvernulŭ din Viena îlŭ lărgesce. Acésta a produsŭ mare nemulţămire între Ungurĭ, fără deosebire de partidŭ.

Nu e ḍiarŭ, fiă guvernamentalŭ, fiă oposiţionalŭ, care sĕ nu'şĭ arate desamăgirea şi nemulţămirea. Ar fi aşteptatŭ toţĭ, ca discursulŭ tronului sĕ fiă o reproducere fidelă a discursului preşeditnelui delegaţiunei unguresci Ludovic Tisza, care a ḍisŭ că, cu tótă reaua stare financiară, naţiunea nu se va da îndĕrĕtŭ nicĭ dela sacrificiulŭ sângelui, numai interesele monarhiei şi posiţiunea ei de mare putere sĕ nu fiă jignite. In discursulŭ lui Ludovicŭ Tisza, ḍicŭ foile guvernamentale, se dă espresiune voinţei Ungariei.

Cei din Viena suntŭ din contră fórte mulţămiţĭ cu discursulŭ tronului şi le impută Ungurilorŭ că vréu sĕ prăvălescă monarchia în aventurĭ, făcêndu-i totodată atenţĭ, că cu totŭ limbagiulŭ pacĭnicŭ alŭ discursului tronului, foile rusescĭ dau alarmă şi cerŭ cu tótă seriositatea ocuparea Bulgariei.

Nu putemŭ sci, care din aceste două curente va eşi învingĕtorŭ: celŭ pacĭnicŭ cu preţulŭ concesiunilorŭ până la estremŭ, representatŭ de „fanaticii păcii,“ cum îi numescŭ Ungurii pe cei din Transleithania, séu celŭ rĕsboinicŭ representatŭ de „aventurierĭ,“ cum îi numescŭ cei din Transleithania pe Ungurĭ.

E posibilŭ însĕ, ca cei din Viena sĕ isbutească a face pe cei din Pesta sĕ mai cedeze şi ei, şi la acésta ne îndreptăţesce faptulŭ, că discursulŭ tronului e primitŭ cu simpatiă de cei din Berlinŭ. Germania, ca aliată a Austro-Ungariei, va pretinde sĕ se ţină sémă în Viena şi în Peşta şi de dorinţele ei, mai cu sémă că Germania nu vré sĕ se strice nicĭ cu Rusia.

Aşteptândŭ sĕ vedemŭ ce întorsătură vorŭ mai lua lucrurile, lăsămŭ sĕ urmeze aprecíarea foilorŭ principale unguresci asupra discursului tronului:

„Nemzet“ scrie: Discursulŭ regelui accentuéză de o parte relaţiunile nóstre escelentŭ de bune cu puterile esterne şi în înţelegere cu acestea susţinerea păcii şi resolvarea pacĭnică a cestiunei bulgare, de altă parte însĕ aduce definitiva resolvare a acesteia din urmă în concordanţă atât de necondiţionată cu tractatele internaţionale şi cu interesele vitale ale monarchiei, încâtŭ *pentru liniştirea nóstră asupra situaţiunei trebue sĕ ne luămŭ refugiulŭ la presupunerea*, că guvernulŭ nostru de esterne posede garanţii, că Rusia va respecta tractatele internaţionale şi în Bulgaria, şi aşa credemŭ bucurosŭ, că va înceta şi acolo cu gospodăria »pe propria socoteală“; şi acésta cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ respectulŭ de tractatele internaţionale accentuate atâtŭ de viu şi dela préînaltulŭ locŭ şi interesulŭ păcii nu dau Rusiei nicĭ unŭ dreptŭ la acésta. Cu condiţiunea acésta e naturalŭ, că fiăcare se va bucura în Ungaria, décă pacea se mântuesce şi décă şi noi rĕmânemŭ în bune relaţiunĭ cu Rusia... Vorbirea adresată Maiestăţii Sale de contele Ludovicŭ Tisza nu lasă nicĭ o îndoială despre ceea ce vremŭ. In interesulŭ sanării relelorŭ nóstre stărĭ economice şi culturale vremŭ pace, continuămŭ acele cheltuelĭ militare ce le suportămŭ greu de unŭ deceniu, şi suntemŭ gata sĕ le mai mărimŭ, décă ele dau cuvêntului diplomaţiei nóstre o astfelŭ de greutate, încâtŭ ea sĕ nu fiă silită a sacrifica păcii interesele nóstre şi intereselorŭ nóstre pacea. Dér décă amêndouĕ acestea arŭ veni într'unŭ conflictŭ, atuncĭ *nu ne dămŭ înderĕtŭ nicĭ dela jertfele rĕsboiului.* Asta'i o atâtŭ de naturală şi ultimă parte a alternativei, încâtŭ nimenea nu póte vedé în acésta o provocare séu o periclitare a păcii, dér acésta e totodată o atâtŭ de *neabandonabilă* parte a alternativei, încâtŭ *fără ea* nicĭ unŭ guvernŭ nu póte pretinde jertfe dela monarhiă şi dela naţiunea ungurĕscă.

„Pester Lloyd“ ḍice: Era de aşteptatŭ ca rĕspunsulŭ, ce guvernulŭ comunŭ l'a pusŭ în gura monarhului, sĕ fiă în armoniă cu discursulŭ contelui Ludovicŭ Tisza, sĕ spună, că pentru politica nóstră esternă *este o graniţă, peste care încetéză necesitatea păcii.* Aceste vederĭ le-a esprimatŭ preşedintele delegaţiunei unguresci şi le aprobă tóte stratele naţiunei unguresci, fără deosebire de partidŭ. Ar fi făcutŭ de sigurŭ o bună impresiune în ţéră, décă rĕspunsulŭ ar fi accentuatŭ mai cu tăriă aceste vederĭ....; dér de sigurŭ ar fi mărítŭ curagiulŭ şi consciinţa de sine a naţiunei, décă pe lângă esprimarea speranţei d'a se susţinea pacea, a căreia împlinire totuşĭ în cele din urmă nu atêrnă de noi, s'ar fi şi asiguratŭ, că apĕrarea intereselorŭ nóstre va forma în tóte împrejurările celŭ mai înaltŭ mandatŭ pentru noi, chiar şi pentru casulŭ când speranţa, d'a ajunge acéstă ţintă pe cale pacĭnică, nu s'ar împlini... Se ḍice în enunţarea tronului: »la regularea definitivă a cestiunei bulgare«.....; acésta ar insemna că totŭ ce s'ar întêmpla până atuncĭ sĕ primimŭ în linişte, fiă şi în contra spiritului şi literei tractatelorŭ. Astfelŭ a declaratŭ ministrulŭ Tisza în cameră....; după elŭ, nicĭ în trécĕtŭ n'amŭ suferi vr'o intervenire unilaterală contrară tractatelorŭ... Nu mai puţinŭ bătătóre la ochĭ e tăcerea asupra *raportului nostru cătră Germania..* Décă de lunĭ de ḍile în zadarŭ căutămŭ vr'unŭ semnŭ, care sĕ ne liniştéscă asupra punctului, că într'unŭ momentŭ decisivŭ, în care s'ar tracta de apĕrarea »condiţiunilorŭ nóstre de esistenţă,« nu vomŭ sta singurĭ, atuncĭ nu va trebui sĕ pară nimĕrui straniu, décă deplina tăcere asupra raportului nostru cătră Germania în rĕspunsulŭ Maiestăţii Sale se consideră ca o îngrijitóre lacună şi îi se dă o esplicare puţinŭ îmbucuratóre pentru noi. Negreşitŭ ne aşteptămŭ, ca aceste observaţiunĭ sĕ nu afle o amicală primire dincolo de Leitha. Acolo de o sĕptĕmână deja suntŭ în plină activitate tóte pompele şi toţĭ pompierii voluntarĭ c. r. ai pressei erariale a guvernului comunŭ, spre a trimite raḍe gróse de apă dincóce de Leitha, nu pentru ca sĕ stingă vre-unŭ incendiu distructorŭ ce arŭ fi isbucnitŭ aicea, ci ca sĕ facă imposibilă isbucnirea unui astfelŭ de focŭ. Negreşitŭ, acésta se face cu atâta nedibăciă, încâtŭ mai multŭ iritéză aci. Nicĭ unŭ anŭ cu minte nu se găndesce in Ungaria a prăvăli monarhia în aventurĭ şi nu era nevoiă sĕ ni se aminteascā, cu ocasiunea espunerei ministrului de finanţe, „câtŭ de grea e în pace lupta cu nevoile timpului.« O scimŭ noi şi nu ne ruşinămŭ a mărturisi, că suntemŭ ómenĭ sĕracĭ şi că crucerii cu amarŭ câştigaţĭ ai contribuabililorŭ noştri suntŭ multŭ mai necesarĭ pentru alte scopurĭ, decâtŭ sĕ ne putemŭ permite luxulŭ unui rĕsboiu, câtŭ timpŭ — rĕsboiulŭ ar fi numai unŭ luxŭ. Dér cand ni se ḍice, că trebue sĕ ţinemŭ strinsŭ la politica de pace chiar şi atuncĭ „când evenimentele începŭ a lua o formă ce numai cu aversiune o supórtă *amorulŭ nostru propriu* şi *consciinţa de sine“*, atuncĭ într'unŭ asemenea sfatŭ se oglindéză nisce concepte, care suntŭ cu totulŭ opuse conceptelorŭ nóstre.. Nu de aventurĭ e vorba, ci de interese vitale şi reale ale monarhiei nóstre. Décă popórele peninsulei balcanice vĕdŭ cu câtă linişte admitemŭ ca unŭ generalŭ rusŭ sĕ supună voinţei Ţarului pe poporulŭ bulgarŭ iubitorŭ de libertate, atuncĭ acéstă esperienţă va avea unŭ efectŭ nimicitorŭ pentru véḍa şi influinţa nóstră nu numai în Macedonia, Serbia şi Albania, ci şi în Bosnia şi Erţegovina; atuncĭ monarchia nóstră în celŭ mai scurtŭ timpŭ se va vedea în intregŭ sudostulŭ strînsă de unŭ inelŭ de ferŭ, care-i pĕtrunde atâtŭ de adêncŭ în carne, încâtŭ *în cele din urmă totŭ va trebui sĕ-lŭ frângă;* numai câtŭ atuncĭ va fi împreunată acésta cu alte greutăţĭ şi cu alte jertfe, decâtŭ dĕcă aḍĭ amŭ avea curagiulŭ sĕ ne opunemŭ primelorŭ începuturĭ ale formărei acestui inelŭ... Delegaţiunea ungară va căuta sĕ'şĭ esprime fără reservă simţemintele şi e tréba ministrului de esterne apoi sĕ useze de ele... Pentru fanaticii păcii cu orĭce preţŭ negreşitŭ că nu e nevoiă de politică esternă, ea se reduce pentru ei la principiulŭ: a primi în linisce totŭ ce li se ofere şi a tândăli lucrulŭ câtŭ potŭ. Noi însĕ avemŭ altă părere despre posiţiunea şi chemarea monarchiei nóstre, anume despre misiunea ei în Orientŭ, şi décă ea vrea sĕ fiă şi sĕ rĕmână o mare putere şi o Austriă, atuncĭ va *şi trebui sĕ pótă* face aceea ce'i impune acéstă duplă calitate, *în tóte împrejurările şi chiar cu preţulŭ celorŭ mai grele jertfe.*

„Pesti Hirlap“ scrie: Când în sala tronului se accentuéză speranţa într'o resolvare pacĭnică pe lângă pericululŭ situaţiunei, arătându-se cele mai seriόse îngrijirĭ şi provocându-se la jertfe şi abnegaţiune în mĕsură mare, acésta însemnéză, că şi tronulŭ e gata de rĕsboiu în casulŭ, când Rusia ar pune pedecĭ pacĭnicei resolvărĭ. Ba cu acésta s'a ḍisŭ, că pericululŭ rĕsboiului nu s'a provocatŭ prin politica monarhiei nóstre, ci prin nentrerupta progresare a acţiunei rusescĭ... E nendoiosŭ, că vorbindŭ coróna de evenimente *nouĕ* şi *mai nouĕ*, nu se póte înţelege prin acésta altceva, decâtŭ misiunea de proconsulŭ a generalului Kaulbars, abaterea corăbielorŭ de rĕsboiu rusescĭ spre Varna, forţata şi rĕutăcióśa deslănţuire a rĕsboiului civilŭ în Bulgaria. Şi în acéstă privinţă consimte întréga naţiune ungară. *Cugetulŭ la unŭ rĕsboiu rusŭ nu e nou la noi.* Fiăcare scie, că rĕsboiulŭ se amână, dér nu se póte evita. De altă parte naţiunea consimte cu coróna şi in aceea, că n'ar fi corectŭ sĕ se provóce forţatŭ acestŭ rĕsboiu, care ar fi unulŭ din cele mai îngrozitóre ale secolului.

„Egyetertes“ se esprimă: Nu'i vorbă, din discursulŭ regelui respiră unŭ spiritŭ pacĭnicŭ; asta'şĭ are esplicarea sa. Unŭ discursŭ ţinutŭ în spiritŭ rĕsboinicŭ din gura regelui ar fi fostŭ o provocare directă, care ar fi făcutŭ imposibilă resolvarea pacĭnică, séu în celŭ mai bunŭ casŭ ar fi îngreuiat'o. Dér se vede intenţiunea d'a opune unŭ veto orĭcărei înaintărĭ a trupelorŭ rusescĭ. Din discursŭ se mai vede, că Austro-Ungaria nu va suferi deplina nimicire a tractatului din Berlinŭ şi ocupaţiunea rusă. Acéstă esprimare o primimŭ spre liniştire. *E posibilŭ, ca cu tóte acestea trupele ruseştĭ sĕ intre în Bulgaria, şi atuncĭ nu ne vomŭ putea nicĭ noi feri din calea rĕsboiului. Dér şi fără de acésta, multŭ timpŭ nu se va evita rĕsboiulŭ.* Ar fi o grea eróre politică a suferi ocuparea Bulgariei, numai pentru ca sé se susţină pacea. Căcĭ cu preţulŭ acesta totŭ nu vomŭ avea pace; rĕsboiulŭ s'ar amâna numai pentru unŭ anŭ, doi, şi décă Ruşii vorŭ fi odată în Bulgaria, ar trebui sĕ luptămŭ în împrejurărĭ multŭ mai nefavorabile. *Mai bucurosŭ rĕsboiulŭ*, décă e vorba sĕ ne apĕrămŭ cu bărbăţiă interesele nóstre, *decâtŭ o pace* în care sĕ privimŭ nelucrândŭ şi laşŭ cum se nimicescŭ interesele nóstre, cum se umilesce posiţiunea nóstră ca putere.

„Neues Pester Journal“ ḍice: Décă în enunciarea monarhului se declară, că sĕ se creeze în principatulŭ *autonomŭ* o stare *legală,* se nasce întrebarea, ce se'nţelege aḍĭ încă sub cuvêntulŭ »legalŭ«. E naturalŭ, ca revoluţiunea sĕ nu devină permanentă. Dér óre *nu* e legalŭ, că esistă o regenţă învestită cu tóte atributele legalităţii şi pentru ce sĕ sufere ca ea sĕ fiă terorisată de Rusia? Séu *nu* e óre legalŭ, că Sobrania alésă după lege de poporŭ caută sĕ-şĭ resolve problema, şi de ce sĕ sufere sĕ fiă împedecată acéstă corporaţiune şi activitatea ei de agenţĭ ruşĭ? Orĭ dóră este unŭ actŭ legalŭ, că Rusia îşĭ stabilesce dictatura sa în principatulŭ autonomŭ, spre a'i stórce aceea ce corĕspunde incomensurabilei voinţe a Ţarului, şi se póte numi legală o creaţiune ce'şĭ datoresce originea arbitriului, ilegalităţii şi violentării? Orĭ dóră voesce sĕ ne facă a crede, că Europa va anula tóte actele brutale ale Rusiei, care îşĭ bate jocŭ de dreptŭ şi de legalitate, şi va aduce lucrurile în starea lorŭ de mai nainte? Şi sĕ'ntrebămŭ mai departe, ce sĕ'nţelege sub »dorinţele admisibile ale Bulgarilorŭ“ şi ce tractate potŭ fi acelea la care se provócă discursulŭ tronului? Tractatulŭ din Berlinŭ e de multŭ o aparenţă fără fiinţă şi mai are numai scopulŭ d'a se modifica amĕsuratŭ pretenţiunilorŭ şi faptelorŭ rusescĭ. Sĕ o spunemŭ fără ocolire: programulŭ. ce s'a anunţatŭ astăḍĭ, este *programulŭ abdicaţiunei.* Declaraţiunea lui Coloman Tisza conţiné o directivă preciśă pentru politica austro-ungară şi desemna basa de operaţiune legală şi amĕsurată scopului pentru guvernulŭ austro ungarŭ; enunciarea de aḍĭ lasă sĕ se

contopéscă politica austro-ungară în *politica europénă totală* şi Austro-Ungaria în noţiunea abstractă *Europa* — şi interesele nóstre se vorŭ apĕra amĕsuratŭ aceleia!

„Budapesti Hirlap“ scrie: Rĕspunsulŭ regelui e opera guvernului comunŭ; pentru partea ce atinge politica esternă e responsabilŭ ministrulŭ de esterne, fiindŭ că elŭ a pusŭ în gura regelui aceste cuvinte. Acéstă parte a rĕspunsului e fórte slabă. Declaraţiunile cuprinse în ea făcură pretutindenea o rea impresiune. *Acestŭ discursŭ e o retragere* din acea posiţiune de rĕsboiu ce a luat'o Austro-Ungaria în discursulŭ lui Coloman Tisza, şi cu tóte că Rusia a făcutŭ şi de atuncĭ încóce progrese, totuşĭ *diplomaţia austro-ungară bate în retragere.* Se retrage dinaintea Rusiei. Celui ce se retrage îi e uşorŭ a sustinea pacea... N'amŭ aşteptatŭ nimicŭ bunŭ dela rĕspunsulŭ regelui, dér nicĭ rĕu. Politica nóstră e aşa de »rea«, încâtŭ chiar conducĕtorii ei n'au putută nega »seriósele« lorŭ îngrijirĭ, dér nehotărîrea şi frica lorŭ e cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ mai rea e situaţiunea... Delegaţiunea ungară ar vota lui Kalnoky unanimŭ nencredere, décă ea ar avé curagiulŭ convingerei sale. Dér la noi, basa orĭ-cărei politice esterne şi interne este frica şi abaterea dinaintea responsabilităţii. De aceea noi nu facemŭ politică, ci se face politică cu noi. Rusia şi Germania determină voinţa nóstră şi interesulŭ guvernului determină voinţa partidelorŭ, a dietei, a delegaţiunei şi a naţiunei. Kalnoky continuă aşadéră diplomaţia stângace d'a nu-şĭ putea ajuta şi delegaţiunile îi votéză încredere trecêndu-le sudorile.

„Pesti Naplo“, citândŭ din discursulŭ tronului pasagiulŭ „Va succede a susţiné binecuvêntările păcii“, scrie: Aşa asigură rĕspunsulŭ regelui şi 'i credemŭ. Dér cu ce preţŭ? Ca sĕ se 'ntêmple acésta cu preţulŭ unei desminţirĭ a vorbirei lui Koloman Tisza, este lucrulŭ celŭ mai micŭ; *dér că se'ntêmplă cu preţulŭ unui compromisŭ cu Rusia,* e mai importantŭ, şi este de sigurŭ, deórece pe altă cale şi în altŭ modŭ în cestiunea bulgară nu 'se póte susţinea pacea. Programulŭ regalŭ este aşadéră: compromisulŭ cu Rusia. Atuncĭ ce valóre au în astfelŭ de împrejurărĭ fiorósele tablourĭ rĕsboinice şi strîmbăturile suspecte ale preşedinţilorŭ Ludovicŭ Tisza şi Smolka? Atâta, ca sporirea bugetului de rĕsboiu sĕ se voteze mai uşorŭ. Nu 'nţelegemŭ neliniştea bursei pentru acésta. Bancherii străinĭ credŭ încă, că la noi facŭ politica esternă delegaţiunile şi că Polonii şi Ungurii vorŭ putea aluneca, póte, într'unŭ rĕsboiu cu Rusia! Potŭ sĕ se liniştéscă, pentru Bulgaria nu va cădea nicĭ măcarŭ o vrabiă austriacă de pe coperişŭ — *monarhia nóstră a sacrificatŭ deja Bulgaria.*

„Budapester Tagblatt“ dice: Adressa regală către delegaţiunĭ n'a corĕspunsŭ nicĭ celorŭ mai modeste aşteptărĭ şi a întrecutŭ cele mai rele temerĭ. Incă nicio dată unŭ guvernŭ n'a pusŭ monarhului în gură o enunciare mai de compătimitŭ: şi décă s'a proclamatŭ ceva în castelulŭ curtii din Buda, *atuncĭ s'a proclamatŭ estradarea peninsulei balcanice Rusiei,* abdicarea marei puterĭ Austro-Ungaria. Décă acestei adrese regale nu i-ar fi premersŭ *nimicŭ,* în totŭ casulŭ s'ar puté linişti omulŭ vĕdêndŭ deplina ei lipsă de cuprinsŭ şi banalitatea întorsăturilorŭ ei de vorbe. Dér — comparată cu cuvintele pompóse ale rĕspunsului lui Tisza la interpelare — acéstă lipsă de cuprinsŭ câştigă o însemnătate ce nu se póte înţelege falsŭ, şi banalitatea unŭ sensŭ adêncŭ. In locŭ de independenţă şi desvoltare liberă a individualităţii se vorbesce adĭ numai despre considerarea »dorinţelorŭ admisibile« ale poporului bulgarŭ! In loculŭ unui principiu de dreptŭ internaţionalŭ clarŭ şi care nu permite nicĭ o falsă înţelegere şi sucitură, precum este »independenţa«, se pune noţiunea dorinţelorŭ poporului, ce sĭ'o póte forma fiăcare după placŭ şi ale cărei graniţe are se le formeze »admisibilitatea«, care se vede că o va hotărî generalulŭ Kaulbars şi înaltulŭ sĕu Domnŭ. In locŭ sĕ se accentueze, că nicĭ o putere n'are dreptulŭ de a interveni unilateralŭ, stă numai frasa ce de sine se înţelege, că *»regularea definitivă“* a cestiunei bulgare trebue sĕ urmeze cu cooperarea puterilorŭ; ce se póte întêmpla până la regularea »definitivă“, acésta o cârmuescŭ dеii. In adevĕrŭ o mai clară sacrificare — precum ne-amŭ şi temutŭ — a punctului de vedere hotărîtŭ, dér numai în aparenţă adoptate, o mai completă retragere, o mai rĕsunătóre nulificare de sine nu se póte cugeta.

SCIRILE ḌILEI.

Ministrulŭ ungurescŭ de interne a adresatŭ o circulară către tóte jurisdicţiunile ţĕrii, în care le invită sĕ promoveze din rĕsputerĭ scopurile reuniunei ţĕrii pentru nobilitarea moravurilorŭ. Lăţirea şi promovarea moralei şi religiosităţii, nu mai puţinŭ ca şi iubirea de patriă şi frăţietatea în viéţa privată şi publică—ḍice circulara— sĕ fiă nisuinţa fiăcărui cetăţénŭ alŭ statului, de aceea e de doritŭ, ca aceste nobile scopurĭ sĕ afle celŭ mai călduroşŭ sprijinŭ din partea reuniunilorŭ, autorităţilorŭ şi publicului. Municipiele suntŭ invitate sĕ se siléscă a forma reuniunĭ-filiale şi a câştiga membri, şi sĕ lucreze pe cale socială într'acolo, ca publiculŭ sĕ sprijinéscă din rĕsputerĭ nisuinţele reuniunei. — Tóte bune, dér ne dă d-lŭ Tisza esemple de iubire de patriă, de frăţietate ş. a.? Óre ordonanţele sale ilegale suntŭ o dovadă că'şĭ iubesce patria? Promovéză Kulturegyletulŭ, pe care d-lŭ Tisza îlŭ sprijinesce, frăţietatea? Gândéscă-se seriosŭ la acestea!

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de finanţe are de gândŭ sĕ emită rentă de hârtiă 5°/0 în sumă de 11,839,885 fl. pentru acoperirea ratelorŭ de amortisare restantă a datoriilorŭ statului. — Mergemŭ bine!

—x—

Locuitorulŭ din Tapio-Szele Adolf *Kaufmann,* stabilitŭ în Budapesta *şĭ-a maghiarisatŭ* de curêndŭ numele în »Kovacs“. Deórece însĕ Kaufmann-Kovacs e şi oficerŭ în reservă, solgăbirĕulŭ Teszary a trimisŭ nu numai capitalei, ci şi comandei competente a regim. de inf. 68 o comunicare subscrisă de viceşpanulŭ Földvary, ca sĕ se schimbe în condică numele Kaufmann în Kovacs. După cum anunţă o corespondenţă din Pesta, comanda regimentului comunică solgabirĕului, că schimbarea numelui numai atuncĭ se póte lua la cunoscinţă, décă respectiva ordinaţiune ministerială se va presenta în originalŭ séu în copiă legalisată. Solgăbirĕulŭ se provocă la aceea, că documentulŭ subscrisŭ de viceşpanulŭ e autenticŭ, dér şi la acésta sosì dela regimentŭ acelaşĭ rĕspunsŭ. Viceşpanulŭ va supune ministerului afacerea. — Şi armata asta câtŭ mai amărăsce sufletulŭ fabricanţilorŭ de Maghiarĭ!

—x—

La finele lunei Octomvre, *datoria flotantă a statului* era de 411,998,244 fl. 50 cr.

—x—

»Kroat. Rev.“ ḍice, că *196 de ḍiare suntŭ oprite* a intra în *Bosnia* şi *Erţegovina* şi anume: 54 italiene, ce aparŭ în Roma, Milanŭ, Turinŭ şi Veneţia, ca organe ale Italiei irredente; 42 ce aparŭ în limba germană, dintre care 18 în Pesta; 3 croate, dintre care unulŭ apare în Buenos Ayres; 20 cehe, dintre care 12 aparŭ în Chicago ca socialiste, 7 în alte oraşe ale Americei şi 1 în Berlinŭ; 11 ce aparŭ în limba francesă, între carĭ şi „Alliance Universelle Israelite“; 12 polone, dintre carĭ cele mai multe aparŭ în Elveţia, Francia şi America; 18 române, ce aparŭ în Bucurescĭ şi oprirea acestora din urmă se motivéză cu atitudinea lorŭ duşmănósă contra Ungariei; 2 în limba rusă, 1 în limba ruténă, 1 în limba turcéscă, 14 din Serbia şi încă alte 7 în limba sêrbéscă. — Ce sĕ mai sburlescŭ atuncĭ cei din Pesta de censura muscăléscă?

—x—

Scirea ce ni s'a comunicatŭ din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca despre *maltractările* ce le-au suferitŭ din partea gendarmilorŭ ungurescĭ cei doi feciorĭ românĭ din Dergea, şi mai vêrtosŭ unulŭ din ei, o reproduce şi »Kolozs. Köz.« ḍicêndŭ, că astfelŭ de scirĭ nu este iertatŭ sĕ rĕmână necombătute; despre adevĕrulŭ faptului însĕ arată multă îndoiélă. Ne mirămŭ cum de scirea publicată în »Gazetă“ a făcutŭ aşa mare impresiune asupra lui „Kolozs. Köz.“, pe când nenumĕratele scirĭ ce se raportéză despre brutalitatea gendarmilorŭ ungurescĭ prin „Ellenzék“, „Egyetértés“, »Veszp. Függ“, »Pester Lloyd“ şi alte ḍiare ungurescĭ, „Kolozs. Köz.“ nicĭ nu vré sĕ le bage în sémă. Ne-ar putea da lămurirĭ în acéstă privinţă?

—x—

Pe ţermulŭ stêngŭ alŭ Mureşului, la trecĕtórea dela *Dedaciu-Arieşiu,* tocmai faţă 'n faţă cu drumulŭ lui *Traianŭ* s'au aflatŭ *urmele unui podŭ de pe timpulŭ Romanilorŭ.* Pentru a face cercetărĭ mai amĕrunţite suntŭ însărcinaţĭ profesorii König şi Mayland, carĭ totodată au sĕ pregătéscă pentru eventualele săpăturĭ ce ar fi de lipsă planulŭ trebuinciosŭ.

—x—

Din *Lembergŭ* se scrie, că profesorulŭ Dr. Sawicki dela gimnasiulŭ ruténŭ a fostŭ condamnatŭ de judecătoria cercuală la 2 fl. amendă, eventualŭ 12 óre arestŭ, pentru că a vătămatŭ onórea unui scolarŭ din classa a opta gimnasială dându'i în classă o palmă.

Alegerĭ municipale în comitatulŭ Făgăraşului şi încă ceva.

De lângă Oltŭ în 7 Noemvre 1886.

In şedinţa comisiunei municipale a comitatului Făgăraşŭ ţinută în 26 Octomvre a. c. s'a decisŭ, ca alegerile pentru 44 de membri ai numitei comisiunĭ în 12 cercurĭ electorale sĕ se ţină Lunĭ în 15 Noemvrie a. c. Acésta ni s'a publicatŭ prin comune şi o scimŭ cu toţii.

Acum aşteptămŭ cu o îndreptăţită temere resultatulŭ acestorŭ alegerĭ, pentru-că sciutŭ este, că la alegerile trecute în cercurĭ curatŭ românescĭ s'au alesŭ neromânĭ, aşa de esemplu s'a alesŭ la Arpaşŭ unŭ órecare Kloosz, la Voila sub presidiulŭ şi conlucrarea preotului de acolo N. Şerbanŭ s'a alesŭ cunoscutulŭ Nagy Sándor şi Herszényi, apoi acesta din urmă fŭ alesŭ şi la Mărginenĭ. Părinte Şerbane! şi voi părinţilorŭ din cerculŭ Mărginenilorŭ, marĭ merite şi graţiă v'aţĭ câştigatŭ la numiţii „patrioţĭ“, acum aşteptaţĭ numai cu răbdare rĕsplata bine maritată că, ce este dreptŭ, şi aveţĭ dela cine aştepta.

Din lista ce ni s'a trămisŭ prin comune se vede, că dintre membrii aleşĭ municipalĭ esŭ şi câţiva amploiaţĭ şi bine facŭ că esŭ, căcĭ numiţii şi aşa au votŭ ca amploiaţĭ, éră ca membri aleşĭ n'au nicĭ unŭ înţelesŭ, fiind-că în causele cele mai importante, decâtŭ sĕ se strice cu mai marii lorŭ, séu se aliază cu ei séu absentéză, astfelŭ ar fi cu multŭ mai bine, ca sĕ nu mai umble a fi aleşĭ, ci sĕ'şĭ védă de treburile lorŭ, şi sĕ se alegă bărbaţĭ inteligenţĭ şi independenţĭ, carĭ potŭ păşi cu pricepere şi fără sfiélă întru apĕrarea intereselorŭ comitatului.

FOILETONU.

Luna

în spiritulŭ creatorŭ alŭ poporului românŭ.

(Urmare)

Sĕ ne încercămŭ, după putinţă, a cerceta de unde vine numele de Cosânḍiană?! Sĕ descompunemŭ acestŭ cuvêntŭ încâtŭ se póte. Şi adecă *„Cosân-diana“* ar fi descompusŭ. *„Cosân“* vine dela cuvêntulŭ „Consus«, care e Ḍeulŭ pămêntului, alŭ agriculturii şi se asémênă cu „Tellumo“ séu »Dis Pater,“*) e puterea de sub pămêntŭ, care ajută fructele; adecă elŭ represintă puterea prosperatrice subterană. Şi acestŭ Ḍeu e o divinitate pré antică la Romanĭ.

„Diana« e o ḍînă vechiă din pămêntulŭ italicŭ séu saturnicŭ; e o ḍînă de lună, adecă represintă puterea luminii. Diana se derivă din „Dius-Ianus« (Ianu), care era o Ḍeitate fórte vechiă la Romanĭ, a cărei parte femenină se numia Dia-Iana. Adecă Diana e partea femenină a lui »Dianus“ s. Ianus, care era per eminentiam Ḍeu de lumină şi se representa ca Alfa şi Omega lucrurilorŭ; prin urmare la Romanĭ în privinţa etăţii era anteriorŭ lui Joe (Divum Deum, Deorum deum)*) S'a veneratŭ acestŭ Ḍeu şi ca principiulŭ vieţii organice, precum şi ca fructuătorulŭ sĕmênţii generatrice. Acum Diana s. Dia-Iana ca parte femenină a lui Ianu s. Dius-Ianus (Helios) nu póte representa altceva, decâtŭ Luna (Luna), carea amŭ puté ḍice, că e partea mai debilă de lumină séu de sóre. Estŭ modŭ, privindŭ după însemnarea reală şi etimologică a cuvêntului „Consânḍiana“, amŭ puté interpreta acestŭ cuvêntŭ ca compusŭ din a) *„Consus“* ḍeulŭ pămêntului séu puterea prosperatrice a solului şi b) din *Dius-Ianus,* ca puterea luminătóre a universului. Şi vomŭ obţiné: »Consus-Dius-Ianus« ca parte masculină. Ca parte femenină, luândŭ pe »Consus“ în formă adjectivală: »Consa-Dia-Iana.“ Şi acum scurtatŭ, ca parte masculină: „Consu-Dianu“, ca parte femenină »Consa-diana“. Limba românéscă, ce s'a formatŭ în Dacia, a făcutŭ amĕsuratŭ spiritului şi eufoniei sale din »Consa-diana«: »Consânḍiana“, lăpădândŭ pre »n« din „Consus“, ca în Constantinŭ — Costantinŭ, şi pronunţândŭ Cosânḍiana — cercumflectândŭ pe *„a“ în „â“* şi prefăcêndŭ pe *„d“ în „z“* (ḍ) ca în „dies-ḍiuă; ér între â şi ḍ intercálândŭ pe cosonanta »n“. Aşa: „Cosânḍiana“ s. Consânḍiana s. Cosâḍiana«. Séu e probabilŭ, că Românulŭ sĕ fiă făcutŭ cuvêntulŭ Cosânḍiană din cuvintele „Consus sanctae Dianae i. e. puterea prosperatrice a s-tei Diane, de unde prin scurtare în limba sa din Dacia a făcutŭ Cos. séu Cons-sân-Diana, ca în Sân-Nicola, Sân-Petru, Sâ-Medriu. Dér acésta e mai puţinŭ probabilŭ. In totŭ casulŭ cuvêntulŭ Cosânḍiana are de a face cu „Consus« şi »Diana!“

Dér e timpulŭ sĕ ne rectificămŭ, pre ce base l'amŭ unitŭ pre *„Consus“* cu *„Diana“.* Étă: Diana séu Dianus, ca sĕ aducă pămêntului ródă, are lipsă de o putere subterană prosperatrice; acéstă putere de cei vechĭ fŭ numită *„Consus“.* Dér nicĭ »Consus« singurŭ fără Dianus séu Ianus — lumina — nu póte face acésta; e necesarŭ dér ca Consus sĕ se alieze cu Dianus, séu Ianus, séu cu Diana séu Iana; adecă e necesar ca puterea de căldură şi de lumină a naturii şi a pămêntului sĕ se unéscă cu puterea prosperatrice a solului, din alŭ cărui sînŭ esŭ bucatele şi fênaţele. Decĭ déră, „Cosânḍiana e puterea prosperatóre şi de lumină a naturii şi a pămêntului; va sĕ ḍică Cosânḍiana e principiulŭ vieţii organice în natură

*) Dr. At. M. Marienescu, „Cultulŭ păgânŭ şi creştinŭ“ p. 175. — Filologia deduce numele *„Consus“* a) dela condere a ascunde, şi e formaţiune vechiă ca din clanditus şi parcitus-clausus, partus; din conditus-consus; alţii b) îlŭ deducŭ din sanscritulŭ: „Su«, de unde sero, a sĕmêna, consitura sĕmênătură, şi e Ḍeu de sĕmênătură; c) Ovidiu îlŭ deduce din consulo, a se stătui.

*) Ibid. pag. 38 (2) Varo la Augustinŭ. Cic. Nat. Deorum VII penes Ianum sunt prima, penes Jovem, summa.

Avemŭ la centru în Făgărașŭ unŭ Vicarŭ, unŭ administratorŭ protopopescŭ, trei advocațĭ și alțĭ Domnĭ, de la carĭ noi cei din afară amŭ așteptatŭ și așteptămŭ, ca sĕ ne dea o direcțiune că cine ar fi sĕ se alégă, ca așa sĕ nu umblămŭ orbesce.

Dér bunŭ e Dumnedeu, deși până acuma nu au făcutŭ nimica în acéstă privință avemŭ însĕ speranță că póte totuși vorŭ sparge solidaritatea indiferentismului, și mai sciţĭ minune, póte că totŭ ne vorŭ surprinde cu vr'o listișóră.

In celelalte încă ne merge bine de minune. Acum mai de curêndŭ, devenindŭ postulŭ de revisorŭ vacantŭ, de și mai înainte a fostŭ ocupatŭ de unŭ Românŭ acuma însĕ l'a ocupatŭ comitele prin o persónă plăcută a sa, prin Kloosz, a cărui adevĕrată pregătire sĕ fiă arta săpunăriei!! Peste totŭ, funcționarii românĭ nu se potŭ lăuda, că stau tarĭ.

Mai avemŭ și casă mare comitatensă cu vr'o 12 odăĭ întunecóse, carĭ nu se potŭ folosi, pentru acésta însĕ nu face nimica că percentele de aruncŭ pentru acoperirea speselorŭ acestei clădirĭ sucite și învĕrtite le vomŭ plăti în regulă până ce se vorŭ sfĕrși și acelea vr'odată; ér neplătindu-le, se vorŭ încasa dela noi prin esecuțiune.

Încă una la mână, dér bună! Ne-au mai publicatŭ că sĕrmanele comune de pe lângă drumulŭ țĕrei suntŭ dator̆e a duce pe 6 anĭ viitorĭ petrișulŭ de lipsă pe drumulŭ țĕrei dela Porumbacŭ până la Vlădenĭ și anume nu tocmai așa multŭ, ci numai vr'o 3 mii și vr'o câte-va sute de prisme pe fiă-care anŭ. Apoi sĕ nu crédă cine-va, că de aicĭ nu vomŭ avé folóse. O nu, Dómne feresce! avemŭ folóse marĭ, ba marĭ marĭ. Sĕ dice în publicare că comitatulŭ ia dela statŭ în întreprinderĭ, ducerea petrișului arĕtatŭ mai susŭ pe drumulŭ statului și-lŭ cară cu puterile de lucru comitatense din comunele numite, pentru care întreprindere capĕtă comitatulŭ pe anŭ unŭ venitŭ dóră de vr'o 9000 fl., decĭ pe 6 anĭ la olaltă 54,000 fl. v. a. din care se formézá unŭ fondŭ disponibilŭ comitatensŭ.

Când vomŭ avé banĭ, se dice, vomŭ vedea noi spre ce-lŭ vomŭ întrebuința acestŭ fondŭ. Acuma sĕ mai dică cineva, că acésta nu este unŭ avantagiu mare și anume: 1. pentru comunele, carĭ trebue sĕ care petrișulŭ, — vedi Dómne acestea suntŭ mai onorate nu mai cară petrișŭ de celŭ rĕu pe drumulŭ comitatului ci trdbue sĕ care de celŭ bunŭ pe drumulŭ statului, dóră de aceea stau lângă elŭ; 2. pentru aceia, carĭ au căratŭ până acuma petrișulŭ pe banĭ, căcĭ pe viitorŭ nu-lŭ vorŭ mai căra numai ei, ci vorŭ căra toțĭ cei de pe lângă drumulŭ țĕrei, deși fără banĭ însĕ totŭ vorŭ căra, védă toțĭ ce va sĕ dică a căra petrișŭ pe acestŭ drumŭ; 3. pentru comitatŭ, căcĭ trei mii și vr'o câteva sute de prisme de petrișŭ cărate pe anŭ, apoi după acésta 9000 fl. la anŭ, decĭ pe 6 anĭ sumulița de 54,000 fl. și ca resultatŭ finalŭ, fondŭ disponibilŭ, acésta încă însemnézá ceva.

Față de atarĭ avantagie și folóse nimenĭ nu se va mai puté îndoi câtŭ ne merge de bine.

Decă vomŭ fi siliţĭ vomŭ căra și petrișulŭ după cum îlŭ vomŭ putea, căcĭ de nu-lŭ vomŭ căra, apoi nu ne va merge bine. Vedĭ vedĭ, câtŭ de scurțĭ de vedere mai suntŭ și aceia, carĭ din tóte acestea nu voescŭ sĕ mai védă încă și alte resultate.

Bine sciţĭ, că voinicosulŭ Nagy Sandor a atrasŭ atențiunea d-lui Tisza, că aicĭ se atacă ideea de statŭ și sĕ bage bine de sémă d-lŭ ministru, că suntemŭ în apropierea României.

Ce va fi voitŭ sĕ dică cu acésta numai elŭ va fi sciindŭ dér, Dómne feresce, de amŭ fi fostŭ și noi mai pe piciórele nóstre și amŭ fi purcesŭ întru tóte după cum pretindŭ dela noi adevĕratele interese ale comitatului și ca nisce adevĕrațĭ patrioțĭ, póte și d-lŭ ministru cine scie ce arŭ fi mai făcutŭ cu Nagy Sandor, pardonŭ, voiu sĕ dicŭ cu noi în urma însinuărei dumnealui, dér așa ómenĭ cu minte, ce sĕ ne spargemŭ noi capetele, am tăcutŭ noi, tacŭ și ei, tăcemŭ cu toții unde este vorba de interesele, patriotismulŭ și onórea nóstră.

Dér tóte acestea suntŭ numai pupăză pe colacŭ, adevĕrata rĕsplată pentru plecata nóstră ținută va urma după acésta, va urma în anulŭ viitorŭ prin aceea că, ni se va concede sĕ alegemŭ deputațĭ guvernamentalĭ pentru dieta țĕrei din Budapesta.

Însĕ nu face nimica, după cum am făcutŭ celelalte ne vorŭ poronci sĕ facemŭ și acésta. Vomŭ vedea!

Unŭ Olteanŭ.

Ultime sciri.

Sofia, 6 Noemvre. S'a proclamatŭ starea de asediu în întréga Rumeliă ostică, deórece agenții rușĭ periclitézá liniștea și ordinea. Caravelov cu greu a subscrisŭ acestŭ ucazŭ.

Tĕrnova, 7 Noemvre. Oficerii complicĭ la lovitura de statŭ dela 21 Augustŭ se'ntorcŭ din Rusia ca sĕ provóce turburărĭ. Guvernulŭ a luatŭ deja mĕsurĭ contra lorŭ. Pentru mântuirea rebelilorŭ, cuirasata rusă „Mercur“ s'a dusŭ dela Varna la Burgas.

BELGRADŬ, 7 Noemvre. Pórta a protestatŭ contra recunóscerii agentului diplomaticŭ bulgarŭ Dr. Stranski de cătră guvernulŭ sêrbescŭ.

PETERSBURGŬ, 8 Noemvre. In urma discursurilorŭ lui Tisza și Smolka, și alŭ tronului, care în fondŭ e acelașĭ, tóte diarele strigă: Periculum in mora! „Novosti“ sfătuesce pe Rusia sĕ ridice mănușa ce i-a aruncat'o Austro-Ungaria.

SCIRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUDAPESTA, 10 Noemvre. — Reuniunea artelorŭ plastice își serbézá adĭ jubileulŭ de 25 anĭ de când esistă. Esposițiunea întocmită din acestŭ incidentŭ a fostŭ deschisă de cătră Maiestatea S'a în persónă.

TĔRNOVA, 10 Noemvre. — *Intr'o ședință secretă a desbătutŭ Sobrania alegerea principelui. Alegerea póte că va urma astădĭ fără desbatere. O delegațiune va duce principelui Waldemar de Danemarca hotărîrea camerei bulgare.*

RUSCIUCŬ, 10 Noemvre. — *Generalulŭ Kaulbars repețesce într'o nouă notă, că Rusia declară hotărîrile Sobraniei ca nevalabile și nule.*

BERLINŬ, 10 Noemvre. Reichstagulŭ e convocatŭ pe diua de 25 Noemvre.

LONDRA, 10 Noemvre. — Procesiunea Lordului Majorŭ a decursŭ fără nicĭ o turburare.

DIVERSE.

Unŭ monstru. — Cetimŭ în »Olteanu« din Craiova: In nóptea de 8 Octomvrie, orele 12, în mahalana sf. Gheorghe nou, str. scólei militare, femeea anume Elena Zanfirŭ, a născutŭ doi gemenĭ în a 7-a lună, din care: o fată și unŭ băiatŭ. Fata s'a născutŭ mórtă; băiatulŭ însĕ s'a născutŭ acefalŭ (fără capŭ viu) în loculŭ de craniu și unde trebuia sĕ fiă fruntea presenta o pungă, care de sigurŭ la elŭ acea pungă ținea loculŭ de centru nervosŭ (creerĭ); obrazulŭ era acoperitŭ cu unŭ felŭ de fulgĭ păroșĭ și fața sĕmĕna fórte multŭ cu a unui orangutang. Acestŭ monstru a trăitŭ 24 ore, după care apoi s'a pusŭ în spirtŭ și se conservă de cătră domnulŭ Dr. Roscoasky la spitalulŭ Știrbey. Lĕhuza, după o zăcere de câte-va dile, se află pe deplinŭ restabilită.

***

O aventură cu indianĭ. — Nu de multŭ s'a petrecutŭ următórea scenă în câmpiile din Kansas, America. Unŭ tinĕrŭ ca de 17 anĭ, cu numele de Gay, a însoțitŭ o expedițiă trimésă din Kansas spre a urmări pe nisce Indianĭ prădătorĭ. Numai o curată poftă de aventurĭ a îndemnatŭ pe acestŭ tinĕrŭ vênătorŭ sĕ participe la misiunea cea periculósă. Intr'o di ceata făcênd vinătóre de bivolĭ aprópe de rîul Cimaronŭ, tinĕrulŭ Gay, care urmărea prea înfocatŭ pe unŭ bivolŭ, fŭ despărțitŭ de tovarășĭ sĕĭ; calulŭ îĭ cădŭ într'o grópă și ișĭ scrintĭ unŭ piciorŭ. Cu tóte acestea tinĕrulŭ s'ar fi întorsŭ pe josŭ la popas, décă o bandă de vre-o 30 Piei-Roșii, ascunșĭ după o stâncă, nu i-ar fi tăiatŭ drumulŭ. Indianii încălecară și se aședară în calea vînătorului rĕmasŭ singurŭ. Câțĭ-va din ei fură trimișĭ sĕ observe, ca nu cumva ceilalțĭ vînĕtorĭ sĕ'ĭ atace fără veste; apoi se apropiară de tinĕrŭ în semicercŭ, în câtŭ nu era chipŭ de scăpare. Gay avea o pușcă bună și unŭ revolverŭ. Indianii știau aceasta și se fereau de unŭ atacŭ directŭ până ce tinĕrulŭ nu'șĭ va fi risipitŭ partea cea mai mare din provisia de pulbere. Decĭ ei începură dela distanță unŭ focŭ violentŭ contra lui Gay. Acesta se hotărî repede, își împușcă calulŭ și se folosi de elŭ ca de unŭ zidŭ. Apĕratŭ de glónțele indiane elŭ luă la ochĭ banda cea lașă. Elŭ împușcă mai mulțĭ Indianĭ și cai d'ai lorŭ. Atuncĭ ei recurseră la o stratagemă. Făcêndu-i semne că vorŭ sĕ se înțelégă cu ei în liniște, începură sĕ se apropiă de elŭ. Dér Gay i cunoscea bine și nu înceta cu focurile. Din nenorocirea lui însĕ terenulŭ era fórte neegalŭ, așa că Indianii se puteau apropia tîrîndu-se pe brâncĭ. Elŭ se totŭ uita, că dóră îĭ va veni ajutorŭ, dér vînătorii nu observaseră lipsa lui. Gai mai ucise pe câțiva dușmanĭ, când de o dată acești̦a, ajungêndŭ de totŭ aprópe, traseră mai multe focurĭ asupră'ĭ. Lovitŭ de trei glónțe, elŭ cădŭ. Pușca'ĭ amuțĭ Drecii roșii deteră unŭ urletŭ de triumfŭ și năvăliră spre victima lorŭ. — Încă o împușcătură se audĭ din dosulŭ calului; tinĕrulŭ își trăsese în capŭ unŭ glonțŭ din revolverŭ, spre a nu cădea de viu în mânile barbarilor. — Unŭ indianŭ prinsŭ mai trădiu a povestitŭ cele de mai susŭ. Vînĕtorii au găsitŭ séra cadavrulŭ tênĕrului viteazŭ, mutilatŭ și scalpatŭ în modŭ oribilŭ.

Bibliografiă.

Buletinulŭ Societății geografice române, publicatŭ prin îngrijirea d-lui *George I. Lahovări*, secretarŭ generalŭ alŭ Societății. Broșura de pe trimestrulŭ 3 și 4 a anului 1886 conține: Partea I. Actele societății, și adecă: Lista membrilorŭ Societății geografice române dela 15 Iunie 1875 până la 15 Iunie 1886. — Premiulŭ »Generalŭ George Manu«. — Bibliografiă geografică română. Partea II: Memorii, conferințe etc. In specialŭ: Asupra navigațiunei aeriane, conferință de d. căpitanŭ G. Ferechides. — Reforma învĕțămêntului geograficŭ, conferință de G. T. Buzoianu (Craiova). Ca suplimentŭ se află în partea din urmă a fasciculului: materialŭ pentru unŭ dicționarŭ istoricŭ și geograficŭ alŭ României, adunatŭ de d. George I. Lahovari (urmare.) — Tóte comunicările suntŭ a se adresa franco la d. George I. Lahovari în Bucurescĭ, Strada Vestei 4. Pentru nemembrii prețulŭ buletinului e 10 lei pe anŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu**

Prin urmare'ne putemŭ esplica, pentru ce Cosândiana își are epitetele și însușirile cele mai frumóse, precum vom vedé în mecsulŭ acestei disertațiunĭ. Luândŭ partea masculină dela Cosândiana, vomŭ avé Cosândianŭ adecă Sórele unitŭ cu puterea fecundată a Solului, de unde éră ne putemŭ esplica, pentru ce se atribue Sórelui însușirĭ și calitățĭ așa frumóse și mărețe. Sĕ fimŭ bine înțeleșĭ: „Cosândianu“ represintă principiulŭ vieții organice în natură ca *parte masculină*, ér Cosândiana represintă acelașŭ principiu *ca parte femenină*. Poeții au dăruitŭ pre Diana cu epitetele de »putință« preste munțĭ și selbe; ei o numescŭ Dină de riurĭ, de bercurĭ, ape, lacurĭ, de dĭ, de nópte și a tuturorŭ imaginilorŭ din lumea spirituală, unde o identifică cu Hecate.

Diana séu Iana după trecerea mitologiei grecescĭ pre pămêntulŭ Italiei nu fŭ privită mai multŭ ca sóră a lui Ianŭ, ci ca o sóră a lui Apolline, în care casŭ era ridicată ca o deitate de selbe și vênatŭ. Cu tóte acestea ea era privită și ca deitate de lumină nocturnă sub numele de *Selena*, ér ca deitate ce domineză noptea sub numele Hecate și ca deitate de vênatŭ sub numele Diana (Artemide). Fiindcă numele *Selena* represintă puterea de lumină a Dianei, acestŭ nume, probabilŭ s'a adausŭ de Românĭ lângă cuvêntulŭ: Cosândiana, și astfelŭ în succesiunea timpilorŭ pre pămêntulŭ Daciei, preponderândŭ și fiindŭ în viéța socială mai cu sémă din partea crești nismului cuvêntulŭ *„Elena“* séu *Iléna*, cuvêntulŭ Selena s'a identificatŭ cu cuvêntulŭ Elena și éstŭ modŭ a rĕmasŭ Iléna Cosândiana. Scriitorulŭ acestorŭ rîndurĭ a audiŭ în satulŭ Feleacŭ, de lângă Betleanŭ, com. Solnocŭ-Dobêca, o poveste despre *Siléna mândră* și altă poveste totŭ acolo despre *Săleana 'ntr'aurită cu fața înflorită*. Óre acéstă Silénă și Sălénă nu e Selena din cestiune!!... E probabilŭ, că florile de câmpŭ numite »Sândiéne« nu arŭ însemna alta, decâtŭ: Sanctae Dianae flores, pronunciatŭ: *„Sândianae“*... (flores), din motivulŭ că acestea florĭ aparŭ tocmai când fênațele și natura e mai desvoltată, adecă tocmai atuncĭ când, cum amŭ dice dina Diana își jócă mai tare rolulŭ; ér acestea florĭ au colórea Lunei!!...

Așadéră din cuvêntulŭ Selene s'a făcutŭ Silénă, și de aci omițindu-se *„S“* a rĕmasŭ: »Ilénă“, ințelegemŭ în renascerea limbii românescĭ. Afară de acea Românulŭ schimbă numele infinitŭ de multŭ. Așa Iónŭ-Ionică-Jianŭ, (Ianŭ), Ionițiu, Nițŭ, Onache etc. Grigore Gore, Goriță, Griță etc. Elisabeta Saveta, Vetă, Șavincă. Ba, așa le schimbă, încâtŭ trebue sĕ-țĭ frămĭ capulŭ până dai de adevĕratulŭ nume. Din éstŭ punctŭ de vedere purcedêndŭ, amŭ puté conchide, că numele de „Iléna« a rĕmasŭ chiarŭ din cuvêntulŭ »Iană«, care vine înainte în o colindă la d-lŭ G. D. Teodorescul̆*). Étă-o:

Ce mi-e susŭ pe lângă cerŭ,
Florile d'albe,
Este-unŭ negru micŭ norelŭ
Florile d'albe.
Nu e negru micŭ norelŭ, etc.
Ci (cutare) tinerelŭ.
P'unŭ calŭ galbenŭ grăngurelŭ.*)
Șéua lui de aurelŭ,
Scările-i în argințelŭ,
Cu biciulŭ cu măciulă
Cu frêulŭ cu străgăliă,
Și-a plecatŭ în vênătóre,
In vênătóre'n sunătóre.
Se'ntâlni cu-o fétă mare
Frumósă de sĕmênŭ n'are
Era dina Dinelorŭ**)
Iana***) Sora Sórelui
Și-a plăcut'o
Și-a luat'o etc. etc.

*) Anulŭ nou. G. D. Teodorescul̆.

*) Ggraugurele, o pasĕre frumósă, cu pene aurii.
**) Dina Dinelorŭ, semnifică Deia pădurilorŭ, a crângurilorŭ, Dómna Nimfelorŭ, Silfidelorŭ, Naiadelorŭ etc. camera *Diana*.
***) N'am sunt, quia num eundem esse, atque Apollinem et Dianam, dicant, et in loc uno utrumque exprimi Numen affirment. (Macrobiu). Saturnale. Cartea I. C. IX.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Noemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	102 90	Bonurĭ croato-slavone	105 50
Rentă de hârtiă 5%	92 60	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.40	Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.50	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —	Renta de hârtiă austriacă	83.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —	Renta de arg. austr.	84 70
Bonurĭ rurale ungare	104.90	Renta de aurŭ austr.	113 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.90	Losurile din 1860	138 80
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.90	Acțiunile băncei austro-ungare	869.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70	Act. băncei de creditŭ ung.	292.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 50	Act. băncei de creditŭ austr.	282.—
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.90
		Napoleon-d'orĭ	9.80
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.20
		Londra 10 Livres sterlinge	125.25

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 25 Octomvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	92—	93—
Renta rom. amort. (5%)	94¼	94½
» convert. (6%)	88½	89—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	33—	35—
Credit fonc. rural (7%)	103½	104—
» „ „ (5%)	87½	88—
» » urban (7%)	100½	101—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	84—	84½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	16.—	16.25
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02—	2.03

Cursulu pieței Brașovŭ

din 10 Noemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.43	Vênd.	8.44
Argint românesc	»	8.36	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.89
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.25
Imperialĭ	»	10.22	»	10.25
Galbenĭ	»	5.88	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 12376/1886.

Publicațiune.

De vreme ce lucrările de măsurare pe teritorulŭ Brașovului suntŭ către fine, de aceea se va suscepe în scurtŭ timpŭ reambularea și totdeodată și autenticarea acestorŭ lucrărĭ.

Scopulŭ reambulărei și autenticărei stă într'aceea, că cu ocasiunea comisionărei tuturorŭ obiectelorŭ de măsurare sĕ se convingă atâtŭ comisiunea câtŭ și respectivii posesori de pămêntŭ, cum că nu s'a lăsatŭ nimicŭ afară și că măsurarea s'a făcutŭ cu acurateță și în bună ordine; mai departe, cum că atâtŭ numele, câtŭ și părțile de posesiune ale singuraticilorŭ posesorĭ de case și pămênturĭ s'au indusŭ în operatulŭ de măsurare pe deplinŭ și cu tótă acurateța.

De vreme ce decĭ ḑace în interesulŭ fiă-cărui singuraticŭ posesorŭ de casă și de pămêntŭ, că măsurarea sĕ fiă esoperată în indicatulŭ modŭ, se provócă prin acésta toțĭ posesorii de case și de pămêntŭ, ca interesanțĭ, ca sĕ participeze séu în persónă séu plenipotențiații lorŭ la reambularea terenului de măsurare.

Ḑiua și loculŭ, când și unde 'șĭ va începe și va continua comisiunea lucrările sale, se va publica prin asigurarea sedulelorŭ la magistratŭ și la căpitanulŭ orășenescŭ.

Brașovŭ, 2 Novembre 1886.

3-3 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	—	—
Predealŭ (	—	9.32	—	—
(	—	—	—	—
Timișŭ	—	9.56	—	—
Brașovŭ (	—	10 29	—	—
(	7.47	—	4.16	—
Feldióra	8 24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 / 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2 48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.55	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2.17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	--
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	--
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3[illegible]	—	--	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	5.45	—	—	—
Timișŭ	—	6.22	—	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	--
(	—	—	—	—	—
Bucurescĭ	—	11.45	—	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.59	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6 28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.[illegible]8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	- -
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	--

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3 05	—	6.4[illegible]
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.